

Telekomünikasyon Kurumu Başkanı Acarer'den Telekom zammına savunma:

“DÜNYADAKİ SEYİR İZLENİYOR”

Kahraman Yapıcı
kahraman.yapici@emo.org.tr

Telekomünikasyon Kurumu Başkanı Dr. Tayfun Acarer, Türk Telekom'un şehiriçi görüşmelere zam yapan yeni tarifesine Kurul tarafından verilen onayı, “Dünyada sabit ve yerel arama ücretleri artarken ulusal ve özellikle uluslararası arama ücretlerinde ciddi düşüşler gerçekleşmiştir. Ülkemizde de tarifelerin yeniden dengelenmesi kapsamında dünya uygulamalarına benzer bir seyir izlenmektedir” gerekçesiyle savundu. Acarer, Türk Telekom'un sahiplik yapısındaki değişimin ve uzak mesafe telefon hizmeti işletmecilerinin rekabetçi baskılarının Türk Telekom'un tarifelerinin “dengelenmesi için ciddi adımlar atılmasına” neden olduğunu, rekabetin artacağını ileri sürdü.

Piyasa denetimine yönelik uygulama prosedürü oluşturulması, usul ve esasların belirlenmesi, telekomünikasyon tesislerinin ve haberleşme güvenliğinin sağlanmasına yönelik olarak 2007 yılında düzenlemeler yapmayı planladıklarını açıklayan Telekomünikasyon Kurumu Başkanı Acarer, geçen yıl yapılan çalışmalar ve bu yıl gerçekleştirilecek faaliyetler hakkında Elektrik Mühendisliği Dergisi'nin sorularını yanıtladı.

Elektrik Mühendisliği: Telekomünikasyon Kurumu'nun, elektronik imza, telekomünikasyon ruhsatı, yetkilendirme işlemleri, sözleşmeler, hukuk ve ekonomik düzenlemeler, denetimler gibi faaliyetleri kapsamında 2006 yılında yaptığı çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz? Bu çalışmalarını 2006 yılı iş planınız kapsamında değerlendirir misiniz?

Acarer: Ekonomik düzenlemelere ilişkin olarak; telekomünikasyon hizmetleri piyasasında etkin rekabet ortamının sağlanması amacıyla ilgili piyasada Etkin Piyasa Gücüne (EPG) sahip işletmecilerin belirlenmesi ve söz konusu işletmecilere yükümlülükler getirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla 2006 Yılı İş Planı'nda AB müktesebatı paralelinde Etkin Piyasa Gücüne Sahip İşletmecilerin Belirlenmesine İlişkin Yönetmeliğin Kurum tarafından çıkarılacağı belirtilmiştir. Anılan Yönetmelik 7 Ocak 2007 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bununla birlikte Kurumumuz tarafından AB Tavsiye Kararı'nda düzenlen-

mesi tavsiye edilen 18 adet ilgili piyasadan 16'sında pazar analizleri yapılarak EPG'ye sahip işletmeciler tespit edilmiştir.

Elektrik Mühendisliği: Türkiye'de telekomünikasyon sektöründe 2006 yılında yaşanan gelişmeleri değerlendirir misiniz? Sektörün 2007 yılında geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Acarer: 2006 yılında telekomünikasyon hizmetleri piyasasında hızlı gelişmeler yaşanmıştır. Bilindiği üzere 2005 yılında Türk Telekom A.Ş.'nin yüzde 55'i blok satış yöntemi ile özelleştirilmiştir. Diğer taraftan mobil telekomünikasyon hizmetleri piyasasında Turkcell ile birlikte piyasaya ilk giren diğer bir işletmecisi olan Telsim'in ise, Tasarruf Mevduat ve Sigorta Fonu tarafından tüm hisseleri Vodafone satılmıştır. Dolayısıyla 2006 yılı, sahiplik anlamında yaşanan büyük değişikliklerin etkilerini görmeye başladığımız yıl olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda sabit

telekomünikasyon hizmetleri piyasasına ilişkin olarak 2006 yılını değerlendirmemiz gerekirse; bilindiği üzere 2004 yılında Kurumumuz tarafından Uzak Mesafe Telefon Hizmeti lisansları verilmiştir. Söz konusu işletmecilerin 2006 yılıyla birlikte etkin olarak piyasa girmeye başladıkları görülmüştür. Gerek Türk Telekom'un sahiplik yapısında görülen değişim, gerekse UMTH işletmecilerinin piyasadaki rekabetçi baskısı Türk Telekom'un tarifelerinin dengelenmesi için ciddi adımların atılmasına neden olmuştur. Nitekim Türk Telekom'un tarifelerine bakıldığında bazı arama ücretlerinin AB ortalamasından yüksek, bazılarının ise düşük olduğu görülmektedir. Aylık kira ücreti ise; AB ortalamasından düşüktür. Dolayısıyla anılan sürecin önümüzdeki dönemde de devam edeceği ve yeni düzenlemelerle de pazardaki rekabetin artacağı öngörülmektedir.

Henüz doyum noktasına erişmemiş ülkemiz mobil telekomünikasyon hizmetleri pazarında ise, mevcut aboneleri korumak ve/veya yeni aboneleri kazanmak adına işletmeciler uyguladıkları tarifeleri düşürmeye ya da kampanya ve promosyon gibi uygulamalarla potansiyel ve mevcut abonelerin ilgisini çekme yönünde rekabet içerisinde. Mobil telekomünikasyon sektöründeki Vodafone'un piyasadaki etkinliğini artırması ile birlikte rekabetin önümüzdeki yıl içerisinde de daha büyük bir oranda artacağı tahmin edilmektedir.

Elektrik Mühendisliği: Telekomünikasyon Kurumu'nun 2007 iş planı kapsamında neler yapılması öngörüyorsunuz? Hedefleriniz nelerdir?

Acarer: Bilindiği üzere teknolojinin gelişmesi ile birlikte telekomünikasyon hizmetlerinden vatandaşlarımız daha büyük bir oranda yararlanmaya başlamışlardır. Söz konusu hizmetlerden vatandaşlarımız yararlanırken kullanıcılara ait kişisel verilerin korunması ve mahremiyetin sağlanması anılan hizmetin kullanılması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda telekomünikasyon alanında, AB müktesebatındaki gelişmeler de dikkate alınarak, teknik ve hukuki alanda meydana gelen gelişme ve değişimler çerçevesinde Kurumumuz tarafından 2004 yılında çıkarılmış olan Kişisel Bilgilerin İşlenmesi ve Gizliliğin Korunmasına İlişkin Yönetmeliğin güncellenmesi düşünülmektedir.

Ayrıca denetim faaliyetlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesi için piyasa denetimine yönelik uygulama prosedürünün oluşturulması, usul ve esasların belirlenmesi, telekomünikasyon tesislerinin ve haberleşme güvenliğinin sağlanmasına yönelik düzenlemeler yapılması planlanmaktadır.

Telekomünikasyon Ekipmanları Gözetim ve Denetim Laboratuvarı 2007 yılının ilk yarısında faaliyete geçecek. Yine 2007 yılı içerisinde numara taşınabilirliği uygulaması başlatılacak; rehber hizmeti, geniş bant telsiz erişim hizmetleri ve 3. Nesil lisansları verilecektir.

Elektrik Mühendisliği: Telefon numaralarının taşınabilirliğine yönelik çalışmalar hangi aşamada bulunuyor? Şirketlerin telefon bilgilerini Telekomünikasyon Kurumu'na aktarmaları için belli bir süre öngörülmekte midir? Numara taşınabilirliğinin sektördeki pazar paylaşımına nasıl etki edebileceğine ilişkin herhangi bir araştırmanız bulunmakta mıdır?

Acarer: Numara Taşınabilirliği Yönetmeliği 1 Şubat 2007 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik hükümlerine göre taşınmış numara bilgilerini içeren veri tabanı Kurum tarafından kurulacak ve yönetilecektir. Bu konuda Yönetmeliğin yayımının hemen ardından çalışmalar başlatılmıştır. Numara taşınabilirliğinin işletmecilere tüm abonelere erişim imkanı getirmesi nedeni ile tüm işletmeciler için rekabet ortamının gelişmesi beklenmektedir. Bununla birlikte numara taşınabilirliğinin pazar paylaşımına etkisi büyük oranda işletmecilerin pazarlama stratejilerine bağlıdır.

Elektrik Mühendisliği: Türk Telekom, şehirlerarası ve uluslararası görüşmelerde indirimde giderken, şehir içi telefon görüşmelerine zam kararını açıklamıştır. Bu zam kararını onaylamış olması nedeniyle Telekomünikasyon Kurumu'na karşı Telkoder, Tüketici Hakları Derneği tarafından davalar açılmıştır. Tarifinin onaylanma sürecini ve nedenlerini anlatır mısınız?

Acarer: 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu'nun 29'uncu maddesi uyarınca; işletmeciler, telekomünikasyon hizmetlerinin yürütülmesi ve/veya altyapı işletilmesi karşılığında alacakları ücretleri ilgili mevzuat, tabi oldukları görev veya imtiyaz sözleşmesi, telekomünikasyon ruhsatı veya genel izin ile Kurum düzenlemelerine aykırı olmayacak şekilde serbestçe belirleyebilirler. Ancak Kurum, hat ve devre kiralari da dahil olmak üzere ücretlerin hesaplanma yöntemlerini ve üst sınırlarını, makul ve ayırım gözetmeyen şartlarla, yine anılan kanunun 30'uncu maddesinde yer alan genel ilkeler çerçevesinde çıkarılacak yönetmelikler,

tebliğler vesair idari düzenlemeler, imtiyaz sözleşmeleri ve telekomünikasyon ruhsatlarının hüküm ve şartları da gözetilerek tayin ve tespit etmeye yetkilidir. Dolayısıyla kanunun 29'uncu maddesi ile getirilmiş olan telekomünikasyon ücretlerinin serbestçe belirlenmesi esası, yine aynı maddede yer alan hükümler uyarınca Kurumca çıkarılacak yönetmelikler, tebliğler vesair idari düzenlemeler, imtiyaz sözleşmeleri ve telekomünikasyon ruhsatları ile kısıtlanmış olup, Kurumun onayına tabi tutulmuştur. Bu kapsamda Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin tarifeleri Kurumumuz onayına tabidir.

Kurumumuz Türk Telekom'un tarifelerini 28 Ağustos 2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Tarife Yönetmeliği ile 31 Aralık 2003 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin Bazı Hizmetlerine İlişkin Tarifelerin Tavan Fiyat Yöntemi ile Onaylanmasına Yönelik Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ (Tavan Fiyat Tebliği) hükümleri kapsamında onaylanmaktadır. Tarife Yönetmeliği'nde Telekomünikasyon Kurulu'nun Türk Telekom'un tarifelerini onaylarken hangi temel ilkeleri gözeteceği, tarifelerin onaylanmasında uygulanacak esaslar ve tarife onay yöntemleri hüküm altına alınmaktadır. Tarife Yönetmeliği'ne göre; Kurul tarifeleri her bir hizmet için hizmetin etkin olarak sağlanması maliyetine dayalı yöntem ile belli bir dönemde bir hizmet sepetindeki tarife değişikliklerinin ortalamasına uygulanacak Tavan Fiyat Yöntemlerini ayrı ayrı veya her ikisini birden uygulayarak onaylar.

Türk Telekom'un onaylanan tarifelerine bakıldığında genel olarak; aylık kira ücretlerinin ve ilçe arama hizmeti ücretlerinin arttığı; illerarası, uluslararası ve PSTN - GSM arama hizmeti ücretlerinde ise düşüş olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, dünyada sabit ve yerel arama ücretleri artarken ulusal ve özellikle uluslararası arama ücretlerinde ciddi düşüşler gerçekleşmiştir. Ülkemizde de tarifelerin yeniden dengelenmesi kapsamında dünya uygulamalarına benzer bir seyir izlenmektedir.

Elektrik Mühendisliği: Kamuoyunun ciddi bilgi eksikleri bulunan Yerel Ağın Paylaşımına Açılması (YAPA) konusunda 2007 yılında yaşanacak gelişmeleri değerlendir misiniz? İlk etapta kaç santralde uygulanmaya başlayacaktır? YAPA'nın ilgili sektörde rekabeti etkilemesini bekleyebilir miyiz?

Acarer: Bilindiği üzere yerel ağın paylaşımına açılması

konusunda önemli adımlardan biri olan "Türk Telekomünikasyon A.Ş. Referans Yerel Ağ Erişim Teklifi" 22 Kasım 2006 tarihinde yayımlanmış olup, söz konusu teklifte başlangıç aşamasında İstanbul/Beyoğlu, İzmir/Alsancak ve Ankara/Ulus santrallerinde hizmetin başlayacağı, ancak referans teklifin yayımlanmasından itibaren üçer aylık süreler sonunda yeni santral sahalarının erişime açılacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda, Türk Telekom tarafından ilgili işletmecilere yönelik bir talep analizi yapılarak, en çok talep edilen santrallerin belirlenmesi ve referans teklifin yayımlanmasından itibaren bir sonraki referans teklifin onaylanmasına kadar geçen süre içerisinde her üç ayda bir, bir önceki dönemde açılan santral sayısı iki adet artırılarak, yeni santral sahalarının erişime açılan santraller listesine eklenmesi yöntemi benimsenmiştir. Yukarıda Türk Telekom tarafından yapılacağı ifade edilen talep analizi gerçekleştirilmiş olup, işletmecilerin talepleri neticesinde şekillenen listeden 2008 yılı sonuna kadar 100'e yakın santralde yerel ağın paylaşımına açılacağı öngörülmektedir. Söz konusu santrallerin büyük çoğunluğunun büyükşehir merkezlerinde yer aldığı görülmektedir. Yerel ağa ayrıştırılmış erişim yaygınlaşması ile alternatif işletmecilerin yatırım merdiveninde ilerleyerek daha rekabetçi bir şekilde hizmet sunma imkanları artacaktır.

Elektrik Mühendisliği: Şehir içi telefon görüşmelerine Türk Telekom'un zam yapmasının ardından bu alanın da rekabete açılması sıkça gündeme gelmeye başladı. UMTH işletmecilerinin şehiriçi arama yaptırabilmelerine ilişkin bir düzenleme sözü olacak mıdır? Mevcut ara bağlantı ücretleri göz önüne alındığında şehir içi görüşmelerde önümüzdeki yıllarda rekabet bekleyebilir miyiz?

Acarer: Bilindiği üzere Kurumumuz tarafından Sabit Telekomünikasyon Hizmetlerinin yetkilendirmesine ilişkin çalışmalara başlanılmıştır. Daha önce taslak olarak Kurum dışı görüşlere açılan bu çalışma kapsamında UMTH işletmecilerinin verdikleri hizmetlere ek olarak şehiriçi arama hizmetlerinin yetkilendirilmesi de düşünülmektedir. Söz konusu yetkilendirmeye ilişkin çalışmaların yakın zamanda tamamlanması planlanmaktadır.